

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร มีความจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่งต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนซึ่งสอดคล้องกับ พระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2546 ในหมวดที่ 3 มาตรา 9 (1) (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2546, หน้า 3) กำหนดให้ส่วนราชการต้องจัดทำแผนปฏิบัติราชการล่วงหน้าและในมิติที่ 4 ด้านการพัฒนาองค์กร กำหนดให้ “การบริหารความเสี่ยง” เป็นตัวชี้วัดในการบริหารจัดการองค์กรเพื่อส่งเสริมและผลักดันให้มีการบริหารความเสี่ยงที่ดี

จะเห็นได้ว่าการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ ตามแนวทางของพระราชกฤษฎีกา มุ่งเน้นการพัฒนากระบวนการไทยให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล มีมาตรฐานเทียบเท่าเกณฑ์สากล ให้ประชาชนได้รับการบริการที่ดี มีคุณภาพอันจะเกิดประโยชน์ต่อประเทศชาติโดยรวม ดังนั้นหากโรงเรียนมีการกำกับดูแลตนเองที่ดี ถือเป็นองค์ประกอบสำคัญที่แสดงถึงความรับผิดชอบของผู้บริหารต่อการดำเนินงาน ความโปร่งใสของการดำเนินงาน การปกป้องผลประโยชน์ของส่วนรวม จะส่งผลต่อประสิทธิภาพ ประสิทธิผล คุณภาพและมาตรฐานของการดำเนินงานในโรงเรียน ดังนั้นการดำเนินการเพื่อให้บรรลุถึงการกำกับดูแลตนเองที่ดี จึงต้องมีระบบการจัดการเพื่อให้เกิดการควบคุม ดูแล การเลือกใช้กระบวนการบริหารความเสี่ยงที่มีระบบเป็นสากล มีมิติที่ครอบคลุมมาจัดการกับความเสี่ยงในการดำเนินงานของโรงเรียนเป็นการวางแนวทางสู่รูปแบบการบริหารจัดการที่มีมาตรฐานสากล ตามเจตนารมณ์ของพระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 นอกจากนี้สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการได้เล็งระดับความสำเร็จของการจัดทำระบบบริหารความเสี่ยงเป็นหัวข้อการประเมินผลการปฏิบัติราชการตามคำรับรองของการปฏิบัติราชการซึ่งเป็นตัวชี้วัดที่ 17 ที่หน่วยงานในสังกัดต้องดำเนินการ และได้ปฏิบัติตามระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานการควบคุมภายในที่กำหนดให้ส่วนราชการต้องมีการประเมินความเสี่ยงและปรับปรุงระบบการควบคุมภายใน (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2550, หน้า 11)

ปัจจุบันการบริหารความเสี่ยง เป็นเรื่องของการบริหารความเสี่ยงที่ทุกหน่วยงานต้องดำเนินการ การบริหารความเสี่ยงคือทำอย่างไรให้ปัญหาอุปสรรคต่างๆ ที่มีทั้งภายในและภายนอก

องค์กรไม่มาเป็นอุปสรรค ทำให้ไม่บรรลุเป้าหมาย ดังนั้นเราต้องรู้เข้าใจและปฏิบัติได้ ความเสี่ยงเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องทั้งปัจจัยภายในและภายนอก เนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงเราทำงานภายใต้การเปลี่ยนแปลง ตลอดเวลาทั้งข่าวโทรทัศน์ก็จะรู้ว่าอะไรเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ปัจจัยเสี่ยงทั้งในและนอกประเทศมีทั้งสิ้น (ชินภัทร ภูมิรัตน์, 2552) ดังนั้นการที่องค์กรจะดำเนินงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการได้นั้น องค์กรจะต้องเผชิญกับความไม่แน่นอนและความเสี่ยง ที่อาจจะส่งผลต่อการที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการ การบริหารความเสี่ยงจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับองค์กรทุกแห่ง ซึ่งจะพบว่าการบริหารความเสี่ยงก็เหมือนกับที่เราคิดอย่างรอบคอบ หาทางป้องกันไว้ก่อนที่จะเกิดปัญหาขึ้น หรือการคิดล่วงหน้าในสถานการณ์ที่ไม่เป็นไปตามที่คาดไว้ อีกทั้งเป็นการทำให้ผู้บริหารสามารถบริหารและดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพภายใต้สภาวะแวดล้อมที่มีความเสี่ยง (สุวิมล กุลาเลิศ, 2548, หน้า 1) เช่นเดียวกับที่สำนักงานสถิติแห่งชาติ (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2549) ได้ระบุถึงปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่ง ซึ่งส่งเสริมให้ธุรกิจสามารถดำรงอยู่ได้และเติบโตต่อไปอย่างยั่งยืน คือความสามารถลดต้นทุนในการประกอบการให้ต่ำที่สุด ภายใต้การดำเนินธุรกิจที่มีประสิทธิภาพสูงสุด ในช่วงเวลาที่ผ่านมามีธุรกิจหลายธุรกิจ มีทั้งที่ประสบความสำเร็จและล้มเหลว ซึ่ง Bruggen, Manish & Chantal (2005, p.4) กล่าวว่า ธุรกิจประเภท SMEs ก็มีการแข่งขันสูงมาก มีปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการ ทั้งด้านความรู้ความสามารถ ด้านเงินทุน และทรัพยากร ทำให้บางธุรกิจของ SMEs ประสบผลสำเร็จ แต่บางธุรกิจของ SMEs ล้มเหลว

ความเสี่ยงสามารถเกิดขึ้นกับธุรกิจและสถานศึกษาได้ตลอดเวลา ดังนั้น ความเสี่ยงจึงเป็นเรื่องของอนาคตที่ประกอบด้วยความไม่แน่นอน ธุรกิจที่ต้องสูญเสียทรัพยากรในหลายๆ เรื่อง หรือถูกปิดกิจการ เนื่องจากขาดการพิจารณาความเสี่ยงในด้านต่างๆ อาจเป็นเพราะรู้เท่าไม่ถึงการณ์ หรือกลัวเสี่ยงมากเกินไป ทั้งนี้รวมถึงสถานศึกษาที่มีความเสี่ยงเกิดขึ้นได้เช่นกันกับธุรกิจทั่วไป ผู้ที่เกี่ยวข้องจึงควรตระหนักในเรื่องของความเสี่ยงให้มากขึ้น เพราะความเสี่ยงที่เกิดขึ้นมักจะเกิดจากปัจจัยต่างๆ มากมายทั้งภายในสถานศึกษา เช่น ทรัพยากรทางการศึกษา และภายนอกสถานศึกษา เช่น เศรษฐกิจ การเมือง กฎหมาย คู่แข่ง เป็นต้น ซึ่งมีทั้งที่ควบคุมได้และควบคุมไม่ได้ ดังนั้นไม่ว่าจะเป็นองค์กรธุรกิจหรือสถาบันการศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งสถาบันการศึกษาที่เป็นของเอกชน จำเป็นต้องมีการบริหารความเสี่ยงในด้านต่างๆ เหมือนกับองค์กรธุรกิจ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือที่ทำให้เกิดความมั่นใจว่าความเสี่ยงทั้งหมดที่มีผลกระทบต่อโรงเรียน จะได้รับการพิจารณาและจัดการให้หมดไปหรือลดน้อยลง ซึ่งส่งผลให้การดำเนินงานของโรงเรียนมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (กลุ่มงานบริหารความเสี่ยง สำนักพัฒนาโครงการพิเศษ, 2548, หน้า 4) ที่ระบุว่าการเตรียมความพร้อมสำหรับความเสี่ยงต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นเพื่อเป็นการลดมูลเหตุแต่ละโอกาสที่องค์กรจะเกิดความ

เสียหาย เพื่อให้ระดับความเสี่ยงและขนาดของความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นในอนาคตอยู่ในระดับที่องค์กรรับได้ ประเมินระดับของความเสี่ยงและขนาดของความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นในอนาคตอยู่ในระดับที่องค์กรรับได้ ประเมินได้ ควบคุมได้และตรวจสอบได้อย่างมีระบบ โดยคำนึงถึงการบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายขององค์กรเป็นสำคัญ

ดังนั้นการบริหารงานของผู้บริหารสามารถนำหลักการการตรวจสอบภายใน ซึ่งถือเป็นเครื่องมือหรือผู้ช่วยของผู้บริหารและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานของงานกลุ่มสาระการเรียนรู้และกลุ่มการบริหารในโรงเรียน รวมทั้งเสนอแนะแนวทางหรือมาตรการที่จะทำให้ผลการดำเนินงาน มีประสิทธิภาพ บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่งานกลุ่มสาระการเรียนรู้และกลุ่มการบริหารงานที่กำหนดการตรวจสอบภายในให้เป็นการสนับสนุนและเพิ่มคุณค่าให้กับการปฏิบัติงาน ซึ่งจำเป็นที่จะต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์ การวางแผนการตรวจสอบ การนำแผนสู่การปฏิบัติ การติดตามผล และการรายงานผลการตรวจสอบภายในจึงเป็นเรื่องที่สำคัญ เพราะจะเป็นหลักประกันว่าการทำงานในองค์กรจะบรรลุเป้าหมายหรือไม่ ดังนั้น งานกลุ่มสาระการเรียนรู้และกลุ่มการบริหารในโรงเรียน องค์กรการบริหารงานที่โรงเรียน จึงจำเป็นที่จะต้องมีการประเมินความเสี่ยงเข้ามาเกี่ยวข้อง ในปีงบประมาณ 2552 สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ ได้กำหนดหนดตัวชี้วัดในมิติที่ 3 มิติด้านประสิทธิภาพของการปฏิบัติราชการ ระดับความสำเร็จของการตรวจสอบภายใน กำหนดตัวชี้วัดกำหนดเป็น (Milestone) 5 ระดับ ขั้นต่ำก็คือระดับที่ 3 จะต้องทำให้ได้ คือจะต้องมีการจัดทำแผนตรวจสอบติดตามผล การประเมินความเสี่ยงของกิจกรรม หรือหน่วยงาน ซึ่งเป็นจุดเน้นที่ต้องให้ความสำคัญ (สุเพชร ยอดตา, 2552, หน้า 1)

ผู้บริหารจึงมีบทบาทสำคัญในการบริหารงาน เนื่องจากเป็นผู้รับผิดชอบโดยตรง จึงต้องมีความรู้ ความสามารถ มีประสบการณ์ในการบริหารงาน ความเสี่ยงในการบริหารงานสามารถเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ความรู้และประสบการณ์การทำงานที่แตกต่างกันอาจจะทำให้ความสามารถในการปฏิบัติงานได้แตกต่างกัน เพราะผู้ที่มีประสบการณ์มาก จะปรับเปลี่ยนความคิด พฤติกรรมสามารถคาดการณ์ถึงผลการปฏิบัติงานและเป็นผู้เชี่ยวชาญที่สามารถค้นหาแก้ไขปัญหาก็ได้ภาวะความเสี่ยงได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ การที่ผู้บริหารจะสามารถปฏิบัติงานการบริหารความเสี่ยงได้ดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับความรู้ ความเชื่อ และความคิดเห็น ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญของเจตคติต่อวิธีการหรือรูปแบบการบริหารความเสี่ยงในแต่ละองค์กร หากในองค์กรมีบรรยากาศการบริหารความเสี่ยงที่เน้นถึงความปลอดภัย มองปัญหาเชิงระบบ จะส่งผลต่อเจตคติที่ดีในการบริหารงาน เนื่องจากเจตคตินั้นมีความสัมพันธ์กับความรู้ และการปฏิบัติของบุคคล ซึ่งถือเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้การบริหารงานสำเร็จหรือล้มเหลว เช่นเดียวกับที่ สมพิศ ภารสมบุรณ์ (2544, หน้า 20-21) กล่าวว่าปัจจัยที่จะส่งผลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการศึกษาโดยตรง ได้แก่ บุคลากรผู้มี

หน้าที่และบทบาทเกี่ยวกับสถานศึกษา โดยผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากร เนื่องจากบุคลากรเป็นเหมือนตัวจักรที่จะนำมาเป็นพลังในการขับเคลื่อนให้การบริหารเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติต่อไป

จากที่กล่าวมาผู้วิจัยจึงเห็นว่าการบริหารงานของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน อาจเกิดความเสี่ยงในการบริหารงานได้ แต่เป็นความเสี่ยงที่ป้องกันได้ และเพื่อให้การบริหารงานประสบความสำเร็จ ผู้บริหารจึงต้องมีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะและประสบการณ์ในการบริหารงาน ดังนั้นการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน จึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการเพิ่มประสิทธิภาพ ประสิทธิผลในการบริหารงาน ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร เพื่อพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพต่อไป

ปัญหาการวิจัย

มีปัญหาการวิจัยดังต่อไปนี้

1. การบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร ในภาพรวมเป็นอย่างไร
2. การบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร ตามสถานภาพของผู้บริหาร ได้แก่ เพศ จำแนกเป็น เพศชายและหญิง แตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร
3. การบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร ตามสถานภาพของผู้บริหาร ได้แก่ ประสบการณ์ในการทำงาน จำแนกเป็น ประสบการณ์ในการทำงานมากและน้อย แตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร
4. การบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร ตามสถานภาพของผู้บริหาร ได้แก่ ฐานะทางเศรษฐกิจ จำแนกเป็น ฐานะทางเศรษฐกิจสูง ปานกลาง และต่ำ แตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ผู้วิจัยกำหนดวัตถุประสงค์การวิจัย ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร ในภาพรวม
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร ตามสถานภาพของผู้บริหาร ได้แก่ เพศ จำแนกเป็น เพศชายและหญิง

3. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร ตามสถานภาพของผู้บริหาร ได้แก่ ประสิทธิภาพในการทำงาน จำแนกเป็น ประสิทธิภาพในการทำงานมากและน้อย

4. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร ตามสถานภาพของผู้บริหาร ได้แก่ ฐานะทางเศรษฐกิจ จำแนกเป็น ฐานะทางเศรษฐกิจสูง ปานกลาง และต่ำ

สมมติฐานของการวิจัย

ผู้วิจัยมีสมมติฐานการวิจัยดังต่อไปนี้

1. การบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

2. การบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร ตามสถานภาพของผู้บริหาร ได้แก่ เพศ จำแนกเป็น เพศชายและหญิงแตกต่างกัน

3. การบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร ตามสถานภาพของผู้บริหาร ได้แก่ ประสิทธิภาพในการทำงาน จำแนกเป็น ประสิทธิภาพในการทำงานมากและน้อยแตกต่างกัน

4. การบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร ตามสถานภาพของผู้บริหาร ได้แก่ ฐานะทางเศรษฐกิจ จำแนกเป็น ฐานะทางเศรษฐกิจสูง ปานกลาง และต่ำ แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตไว้ดังนี้

1. ด้านประชากร

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร ที่ปฏิบัติงานในปีการศึกษา 2552 จำนวน 88 โรงเรียน (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน, 2552) โรงเรียนละ 15 คน รวมจำนวน 1,320 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางของ Krejcie & Morgan (1970, p.607-608) ได้จำนวน 302 คน และทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ดังนี้

1.2.1 สุ่มโรงเรียนทั้งหมด 88 โรงเรียน 50% ของโรงเรียน ได้ 44 โรงเรียน

1.2.2 สุ่มจำนวนคนจาก 44 โรงเรียนๆ ละ 15 คน สุ่ม 60% ได้จำนวนคนโรงเรียนละ 9 คน จะได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 396 คน ซึ่งสูงกว่าตารางการเลือกกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie & Morgan (1970, p.607-608) และยอมรับได้

2. ด้านเนื้อหาและตัวแปรที่ศึกษา

ผู้วิจัยกำหนดสาระสำคัญของการศึกษาไว้ดังนี้

2.1 เนื้อหา การบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร ใช้องค์ประกอบของการบริหารความเสี่ยงตามแนวทางทฤษฎีการบริหารความเสี่ยงของ COSO (Committee of Sponsoring Organization of the Treadway Commission, ไพร์ซวอเตอร์เฮาส์คูเปอร์ส, 2547, หน้า 7)

2.2 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ดังนี้

2.2.1 ตัวแปรต้นหรือตัวแปรอิสระ (Independent Variables) หมายถึง สถานภาพของผู้บริหารได้แก่

2.2.1.1 เพศ จำแนกเป็น

- 1) เพศชาย
- 2) เพศหญิง

2.2.1.2 ประสบการณ์ในการทำงาน จำแนกเป็น

- 1) ประสบการณ์ในการทำงานมาก (ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป)
- 2) ประสบการณ์ในการทำงานน้อย (ต่ำกว่า 5 ปี)

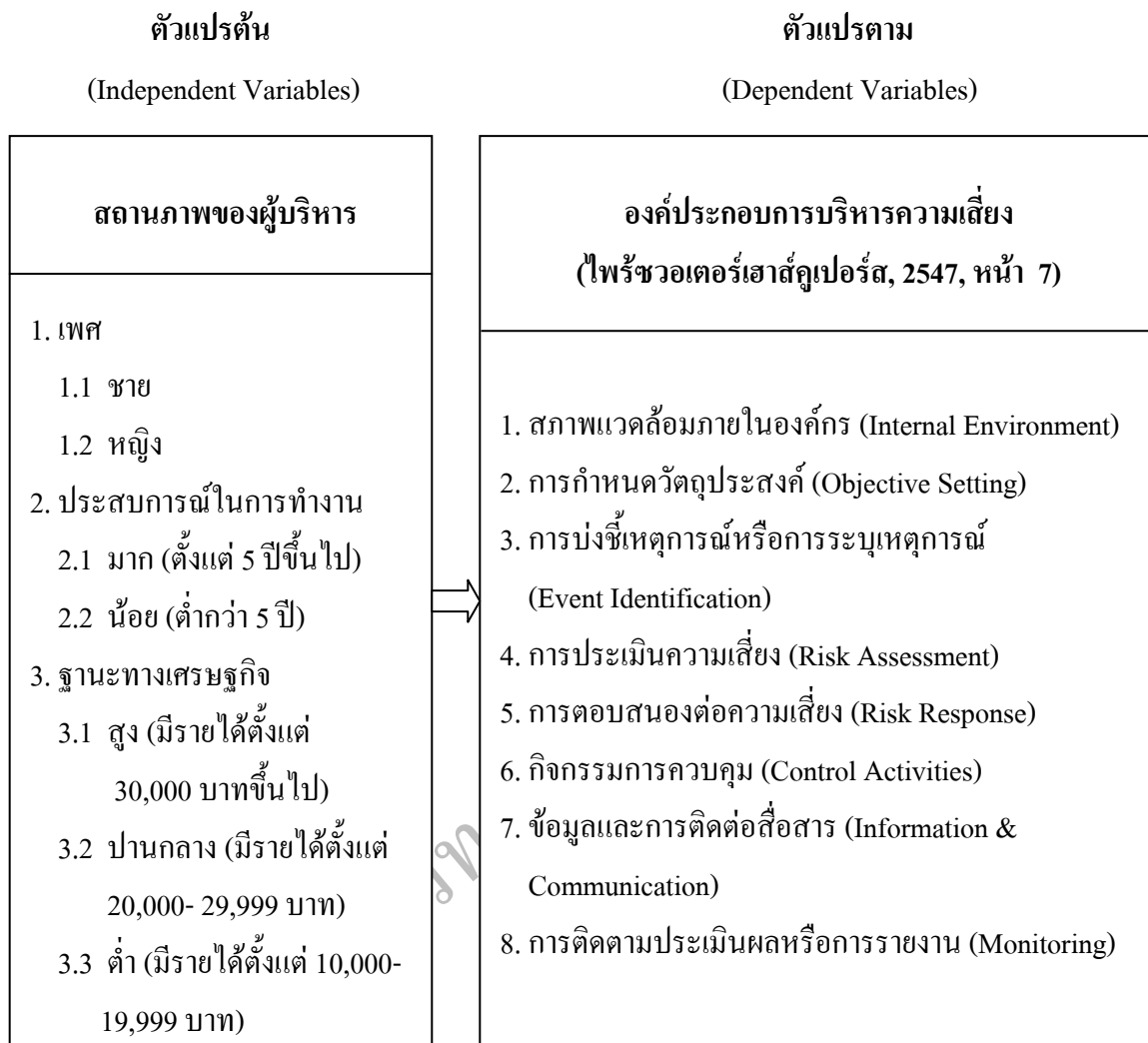
2.2.1.3 ฐานะทางเศรษฐกิจ จำแนกเป็น

- 1) ฐานะทางเศรษฐกิจสูง (มีรายได้ตั้งแต่ 30,000 บาทขึ้นไป)
- 2) ฐานะทางเศรษฐกิจปานกลาง (มีรายได้ตั้งแต่ 20,000-29,999 บาท)
- 3) ฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ (มีรายได้ตั้งแต่ 10,000-19,999 บาท)

2.2.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variables) หมายถึง องค์ประกอบของการบริหารความเสี่ยงตามแนวทางทฤษฎีการบริหารความเสี่ยงของ COSO (Committee of Sponsoring Organization of the Treadway Commission, ไพร์ซวอเตอร์เฮาส์คูเปอร์ส, 2547, หน้า 7) ประกอบด้วย

- 2.2.2.1 สภาพแวดล้อมภายในองค์กร (Internal Environment)
- 2.2.2.2 การกำหนดวัตถุประสงค์ (Objective Setting)
- 2.2.2.3 การบ่งชี้เหตุการณ์หรือการระบุเหตุการณ์ (Event Identification)
- 2.2.2.4 การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment)
- 2.2.2.5 การตอบสนองต่อความเสี่ยง (Risk Response)
- 2.2.2.6 กิจกรรมการควบคุม (Control Activities)
- 2.2.2.7 ข้อมูลและการติดต่อสื่อสาร (Information & Communication)
- 2.2.2.8 การติดตามประเมินผลหรือการรายงาน (Monitoring)

กรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework)

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework)

นิยามศัพท์เฉพาะ

ผู้วิจัยกำหนดนิยามศัพท์เฉพาะเพื่อความเข้าใจที่ตรงกันดังต่อไปนี้

1. สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน หมายถึง หน่วยงานทางการศึกษาที่มีหน้าที่เกี่ยวกับการจัดและส่งเสริมการบริหารจัดการศึกษาระดับอาชีวศึกษาเอกชน
2. โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน หมายถึง โรงเรียนในระบบของเอกชน เป็นโรงเรียนประเภทอาชีวศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพและประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง

ประเภทวิชาต่างๆ ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยมีสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษา
เอกชน ดูแล กำกับ ติดตาม

3. **ผู้บริหาร** หมายถึง ผู้บริหารระดับต่างๆ ที่ทำหน้าที่ในการบริหาร โรงเรียน
อาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร ได้แก่
ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ รองผู้อำนวยการฝ่ายส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษา
รองผู้อำนวยการฝ่ายกิจการนักเรียน รองผู้อำนวยการฝ่ายอื่นๆ หรือผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายต่างๆ
หัวหน้าคณะวิชา หัวหน้าฝ่าย หัวหน้างานในแต่ละหน่วยงาน หัวหน้าระดับ

4. **การบริหาร** หมายถึง กระบวนการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของโรงเรียน
โดยอาศัยหน้าที่หลักทางการบริหารอย่างน้อย 4 ประการคือการวางแผน การจัดองค์การ การนำและ
การควบคุม ซึ่งกระบวนการดังกล่าวมีผู้บริหารเป็นผู้รับผิดชอบที่จะให้มีการปฏิบัติงานเป็น ไปอย่าง
มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

5. **สถานภาพของผู้บริหาร** หมายถึง สถานภาพลักษณะส่วนตัว ฐานะหรือเกียรติภูมิ
ของบุคคลหรือกลุ่ม เป็นตำแหน่งของบุคคลหนึ่ง หรือกลุ่มหนึ่งที่มีความนับถือจากสาธารณชน
เป็นสิ่งที่กำหนดเฉพาะตัวบุคคลที่ทำให้แตกต่างจากผู้อื่นประกอบด้วย

5.1 **เพศ** หมายถึง สถานภาพทางเพศของผู้บริหาร โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนใน
กรุงเทพมหานคร จำแนกเป็น

5.1.1 **เพศชาย** หมายถึง ผู้บริหารเพศชายในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ใน
กรุงเทพมหานคร

5.1.2 **เพศหญิง** หมายถึง ผู้บริหารเพศหญิงในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน
ในกรุงเทพมหานคร

5.2 **ประสบการณ์ในการทำงาน** หมายถึง ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งของ
ผู้บริหาร โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร จำแนกเป็น

5.2.1 **ประสบการณ์ในการทำงานมาก** หมายถึง ระยะเวลาในการดำรง
ตำแหน่งผู้บริหาร โรงเรียนตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป

5.2.2 **ประสบการณ์ในการทำงานน้อย** หมายถึง ระยะเวลาในการดำรง
ตำแหน่งผู้บริหาร โรงเรียนต่ำกว่า 5 ปี

5.3 **ฐานะทางเศรษฐกิจ** หมายถึง ฐานะทางการเงินของผู้บริหารที่มีรายได้จากการ
ประกอบอาชีพต่อเดือน จำแนกเป็น

5.3.1 ฐานะทางเศรษฐกิจสูง หมายถึง ฐานะทางการเงินของผู้บริหารที่มีรายได้อาจจากการประกอบอาชีพมีรายได้ตั้งแต่ 30,000 บาทขึ้นไป

5.3.2 ฐานะทางเศรษฐกิจปานกลาง หมายถึง ฐานะทางการเงินของผู้บริหารที่มีรายได้อาจจากการประกอบอาชีพ มีรายได้ตั้งแต่ 20,000- 29,999 บาท

5.3.3 ฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ หมายถึง ฐานะทางการเงินของผู้บริหารที่มีรายได้อาจจากการประกอบอาชีพ มีรายได้ตั้งแต่ 10,000-19,999 บาท

6. การบริหารความเสี่ยง หมายถึง กระบวนการบริหารงานที่เป็นระบบที่จะช่วยให้โรงเรียนสามารถเชื่อมโยงกลยุทธ์ กระบวนการทำงาน คน เทคโนโลยีและคลังความรู้เข้าด้วยกันเพื่อประเมิน บริหารและจัดการความเสี่ยงที่โรงเรียนเผชิญอยู่ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับโรงเรียนในระยะยาวรวมถึงการค้นหา ประเมิน จัดและควบคุมความเสี่ยงเพื่อไม่ให้มีผลกระทบต่อเป้าหมายของการดำเนินงาน ตามแนวทางทฤษฎีการบริหารความเสี่ยงของ COSO (Committee of Sponsoring Organization of the Treadway Commission, ไพร์ซอเวเตอร์เฮาส์คูเปอร์ส์, 2547, หน้า 7) ประกอบด้วย

6.1 สภาพแวดล้อมภายในองค์กร (Internal Environment) หมายถึง สภาพแวดล้อมภายในที่ผู้บริหารให้ความสำคัญต่อการบริหารความเสี่ยงขององค์กร โดยตระหนักถึงผลกระทบของเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งสภาพแวดล้อมภายในประกอบด้วยหลายปัจจัย เช่น วัฒนธรรมในการบริหารความเสี่ยง ปรัชญา รูปแบบการทำงานของผู้บริหารและบุคลากร ความรู้ ทักษะ ความสามารถในการปฏิบัติงาน โครงสร้างองค์กร การมอบหมายความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์และคุณค่าจริยธรรม การกำหนดอำนาจหน้าที่ นโยบายการบริหารทรัพยากรบุคคล

6.2 การกำหนดวัตถุประสงค์ (Objective Setting) หมายถึง กำหนดวัตถุประสงค์ที่สอดคล้องกับภารกิจขององค์กร เป้าหมาย พันธกิจและแผนงานขององค์กร ซึ่งวัตถุประสงค์ดังกล่าวจะต้องระบุถึงเป้าหมายและพันธกิจในภาพรวม การปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และความคุ้มค่าในการใช้ทรัพยากรขององค์กร การรายงานทางการเงินและการปฏิบัติงานมีความถูกต้อง น่าเชื่อถือ และเป็นปัจจุบัน รวมทั้งการปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ และข้อบังคับต่างๆ

6.3 การบ่งชี้เหตุการณ์หรือการระบุเหตุการณ์ (Event Identification) หมายถึง การบ่งชี้ถึงความเสี่ยง (Risks) และ โอกาส (Opportunities) ซึ่งความเสี่ยง หมายถึง เหตุการณ์ที่ไม่แน่นอนอาจจะมีผลกระทบในเชิงลบต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ โอกาส หมายถึง เหตุการณ์ที่ไม่แน่นอนอาจจะมีผลกระทบในเชิงบวกต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ ดังนั้นการระบุความเสี่ยงที่อาจ

กระทบต่อการบรรลุเป้าหมายขององค์กรทั้งที่เกิดจากปัจจัยภายในและภายนอกองค์กร เช่น ปัจจัยที่เกิดจากเศรษฐกิจ สังคม การเมือง อุทสาหกรรม สิ่งแวดล้อม หรือ ปัจจัยเสี่ยงที่ได้ระบุไว้ใน การวางแผนและการประมาณการของหน่วยงาน รวมถึงข้อตรวจพบที่ได้จากการตรวจสอบ การสอบทาน การติดตามและประเมินผล

6.4 การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment) หมายถึง เป็นการประเมินโอกาส และผลกระทบของเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ การประเมินความเสี่ยงเกี่ยวกับโอกาสที่อาจเกิดขึ้น (Likelihood) และผลกระทบ (Impact) เพื่อวัดระดับความเสี่ยงซึ่งอาจแบ่งได้คือ ระดับสูง ระดับปานกลาง และระดับต่ำ สามารถทำได้ทั้งการประเมินเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ เป็นการประเมินทั้งความเสี่ยงซึ่งมีอยู่ในองค์กร (inherent risk) และ ความเสี่ยงที่เหลืออยู่ (residual risk)

6.5 การตอบสนองต่อความเสี่ยง (Risk Response) หมายถึง การระบุแนวทางที่เหมาะสมในการตอบสนองต่อความเสี่ยง พิจารณาทางเลือกโดยคำนึงถึงความเสี่ยงที่ยอมรับได้ และต้นทุนรวมถึง ประโยชน์ที่ได้รับ การเลือกการตอบสนองต่อความเสี่ยงขึ้นอยู่กับผลการประเมินความเสี่ยงและประโยชน์โดยรวมขององค์กร เช่น นโยบายบริหารทรัพยากรบุคคลที่ดี การตอบสนอง โดยการมุ่งเน้นการพัฒนาความสามารถและความรับผิดชอบของบุคลากร การวางแผน แนวทางอาชีพ การเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคลากรภายในองค์กร การให้ผลตอบแทนที่เหมาะสม การสรรหาบุคลากรใหม่ที่มีความสามารถเพื่อทดแทนอย่างต่อเนื่อง ฯลฯ

6.6 กิจกรรมการควบคุม (Control Activities) หมายถึง นโยบายและกระบวนการปฏิบัติงานที่ทำให้มั่นใจว่าได้มีการจัดการความเสี่ยงอย่างเหมาะสม กิจกรรมการควบคุมเกิดขึ้นใน ทุกส่วนงานขององค์กรควรกำหนดผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน ซึ่ง กิจกรรมการควบคุมที่สำคัญได้แก่ การแบ่งแยกหน้าที่ การอนุมัติและพิจารณาการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ การสอบทานโดยผู้บริหาร ระดับสูง การควบคุมทางกายภาพ การปฏิบัติงานตามกฎ ระเบียบ ข้อกำหนด ระบบการยืนยันความถูกต้องของข้อมูล และการกระทบยอดรายการระหว่างกัน ดัชนีวัดผลการดำเนินงาน (Key Performance Indicators-KPI)

6.7 ข้อมูลและการติดต่อสื่อสาร (Information & Communication) หมายถึง ข้อมูลสารสนเทศที่เชื่อถือได้ทั้งจากภายในและภายนอก มีการจัดเก็บและสื่อสารในรูปแบบและระยะเวลาที่กำหนดขึ้น มีความครบถ้วนถูกต้อง น่าเชื่อถือ ทันเวลา และเป็นปัจจุบัน เพื่อให้ฝ่ายบริหารและบุคลากรของโรงเรียนทุกระดับสามารถปฏิบัติหน้าที่ตามความรับผิดชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6.8 การติดตามประเมินผลหรือการรายงาน (Monitoring) หมายถึง จะต้องมีการ ทบทวน ติดตาม ปรับปรุงแก้ไขการบริหารความเสี่ยง ตามความจำเป็นและเหมาะสม การติดตามผล สามารถบรรลุความสำเร็จได้ต้องอาศัยกิจกรรมการติดตามประเมินผลระหว่างการปฏิบัติการ หรือ การประเมินเป็นรายครั้ง ทั้งการประเมินตนเอง และการประเมินอย่างเป็นอิสระ และการ ประเมินผลการปฏิบัติงานที่กำหนดในแต่ละช่วงเวลา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับมีดังต่อไปนี้

1. ได้ทราบการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร ในภาพรวม
2. ได้ทราบความแตกต่างของการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ใน กรุงเทพมหานคร ตามสถานภาพของผู้บริหาร ได้แก่ เพศ จำแนกเป็น เพศชายและหญิง
3. ได้ทราบความแตกต่างของการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ใน กรุงเทพมหานคร ตามสถานภาพของผู้บริหาร ได้แก่ ประสบการณ์ในการทำงาน จำแนกเป็น ประสบการณ์ในการทำงานมากและน้อย
4. ได้ทราบความแตกต่างของการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร ตามสถานภาพของผู้บริหาร ได้แก่ ฐานะทางเศรษฐกิจ จำแนกเป็น ฐานะทาง เศรษฐกิจสูง ปานกลางและต่ำ
5. ได้ข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดนโยบายการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียน อาชีวศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร
6. ได้แนวทางและการขยายผลการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยง
7. ผลจากการวิจัยนำไปใช้เป็นข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหาร โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร ในการปรับเปลี่ยนการบริหารความเสี่ยงเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผล ในการทำงาน
8. ผลจากการวิจัยนำไปใช้เป็นข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหาร โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร ในการเลือกวิธีการบริหารความเสี่ยงให้เหมาะสมกับความแตกต่างระหว่าง บุคคล